ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Կը հրատարակուի Չորեքշաբթի օրեր. — Բաժանորդագին ամեն տեղի համար տարեկան Ֆր. 10. — Վեցամսեայ Ֆր. 5. — Իւրաքանչիւր թիւը կ'արժէ 1 Դրշ. — Փոստի ծախք խմբագրութեան կը վերաբերի. — Ծանուցմանց համար մասնաւոր սակարկութիւն. — Հասցէ՝ — Տուփ թիւ 275, յեգիպտական թղթատուն, յԱղեքսանդրիա [Եգիպտոս].

Adresse. — Boite N. 275 (Poste Egyptienne) Alexandrie (Egypte).

Ա. ՏԱՐԻ | (Հ. Տ.) 8 ՓԵՏՐՎԱՐ 1889 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 1889 ՓԵՏՐՎԱՐ 20 (Ն. Տ.) | ԹԻՒ 6

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 8 ՓԵՏՐՎԱՐ 1889

ՊԱՅՄԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն տես թիւ 5րդ)

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Վերաքննելի Սահմանադրութեան Ընտրական Եղանակի մասին.

Ա. Մեր Ազգին ընհանուր անցեալը ուշադրութեամբ կարդալով և բուն կարողութեան քննելով, և մեր ներկայ ժամանակի 25-30 տարուան գրութեանց ակնարկ տալով, փորձառութեամբ ևս կրնանք վկայել թէ՝ ներկայ գրութիւնը, որ բոլորովին ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ է, մեր վիճակին անյարմար և վնասակար է առ այժմ, ուստի պէտք է տակաւ առ տակաւ կեդրոնացման գրութեան մերձենալ և ամենէն առաջ ընտրական ընդհանուր եղանակին սահմանափակելու է:

1. Երեսփոխանական ընտրութիւնը կատարելու են Համայնական խորհրդոց գլխովը թէ՛ ի կեդրոնի և թէ ի գաւառս՝ Վիճակային դրութեան համաձայն,

Իսկ Եկեղեցական Երեսփոխանաց ընտրութեան մասնակցելու են միայն Ս. Եկեղեցւոյ Աւագերէցունք:

2. Երեսփոխանաց 140 թիւը չափազանց է. աւելի կանոնաւոր և միշտ մեծամասնութիւն ունենալու յարմար թիւն է 60-80:

3. Ազգային Կեդրոնական վարչութեան համար՝ բուն նախորդ պաշտօնէական դրութեան, Ազգային ընդհանուր Ժողովը միայն զԱտենապետն ընտրելու է. իսկ մնացեալ անդամքը, Պատրիարքի և ընտրեալ Ատենապետի համաձայնութեամբ պէտք է որոշուին, Տեառց ժողովոյ, խորհրդոց, կամ Հոգաբարձութեանց պաշտօնեայ թէ այն համաձայն, որոց իւրաքանչիւրին իրեն սեփհական ճիւղին պաշտօնեայն պիտի լինի իր թոշակաւոր Դիւաններուն:

Այսպէս և կրօնական ժողովոյ համար:

Մեքենային կանոնաւոր շարժման համար, նորա ամէն մասերը պահանջուած չափովը և յարմար պէտք է գրուած ըլլան:

4. Աստիճանական ընտրութեան գաղափ ամենէն յարմարագոյն և գործնական միջոցն է, Պատրիարքարանի կողմանէ, ընդհանուր Աստիճանական ընտրելեաց ցանկ'ն յղել ի գաւառս:

Գաւառական ժողովը պարտաւոր ըլլայ այդ ցանկին մէջէն ընտրել երեք անուն և օրինական տեղեկագրով յղել ի Պատրիարքարան. և Ազգային Վարչութիւնն այդ երեք ընտրելեաց ցանկեն որոշելով, վաւերացեալ ծանուցանէ գաւառին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՆՕՐԱՅՔ

Բ. Բայց Երուսաղեմայ և մէկ քանի վանքերէ՝ որոնք բացառիկ կարեւորութիւն ունին. մնայեալք ենթարկուելու են ընդ անմիջական հսկողութեան տեղական Աստիճանաւորութեանց ի ձեռն փոխանորդի և ընդ պաշտպանութեամբ մեծամեծ տեղական կամ մասնաւոր բարերարաց միշտ համապատասխան կեդրոնին:

ԹԱՂԱՅԻՆ ՔԱՐՈԶԻՉՔ

Գ. Թաղերու մէջ մշտական քարոզիչք աւելորդ են.

Իւրաքանչիւր թաղ՝ բուն իւր նախնի պարտականութեան, պէտք է վճարէ բուն իւր կարողութեան Քարոզիչի ամսականը վերայ յաւելեալ բանիցակրի տուրքն, որով ամէն թաղի ժողովուրդք առիթ պիտի ունենան և պատեհութիւն ամէն շաբաթու նոր նոր Քարոզիչներ լսելու և աւելի հետաքրքիր պիտի գլխեն յեկեղեցի:

ԿՐԹԱՍԱՐԱՆՔ

Դ. Իսկ Եպիսկոպոսներն ու վարդապետներն՝ որոնք կոչուած են Առաջնորդական պաշտօններ ստանձնելու ի հարկին, պէտք է հաւաքուին Պատրիարքի և Պատրիարքարանի շուրջն, գործնապէս պաշտօն վարելու Պատրիարքարանի մէջ, ազգային ամէն կարգի գործերն ուսանելու և ուսումնասիրելու համար, և իրենց պարապոյ ժամերն առիպեալ լինին, որոշեալ սրահի կամ դպրոցի մը մէջ կառավարութեան և ազգային օրէնքներն դաս առնել ի մասնաւոր հմուտ փաստաբան և մատենագէտ վարժապետաց:

Մանաւանդ որ այս կարգադրութեամբ ամէն տեսակ անտեղի բանբասանքներէ ևս աղատ պիտի մնան:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ե. Մեր ազգը հասակէն ի վեր գիտէնք և այդ Ազգային հաստատութեան մէջ բաւական տարի Ազգին հացովը սնած ու մեծցած ենք. սակայն առանց մարդահաճութեան պարծանօք կրնամք վկայել թէ, մեր ազգային պաշտօնէութեանց մէջ չկայ մարմին մը, որ ներկայ պատկառելի Հոգաբարձութեան չափ խղճի մտօք, վայելչապէս և անձնազոհութեամբ վարէ ու կատարէ իւր ծանր պաշտօն. հետեւաբար այս մասին և ոչ իսկ բառ մը աւելցնելու պէտք կզգամք, բայց ի գլուխ ցերեկ այդ պատուական անձնուրացութեանց համար աղօթելէ և կար ու զօրութիւն մաղթելէ յԱստուծոյ:

ԱԶԳ. ՍԵՓՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

Զ. Ընդհանուր Տաճկաստանի Ազգային ամէն կարգի կալուածոց կատարեալ և կանոնաւոր ցանկը պէտք է ի Պատրիարքարան մասնաւոր տումարներու մէջ ամենայն մանրամասն ծանօթութեամբք արձանագրուի:

Ֆերաղի գործողութեանց մէջ այն անուանց վերայ խնդիր չյարուցանելու համար, Բ. Դրան հետ վերջնապէս համաձայնութիւն մը գոյացնել անհրաժեշտ է, բայց հին միւթեվէլլիի դրութեան հետեւելով մասնաւոր անձնաւորութեանց անուանց վրայ փէրաղ ընել վնասակար և անյարմար է:

ԿՏԱԿԱՑ ԽՆԴԻՐ

Է. Բարենպաստ հաստատութիւնք դեռ ի բարեգործական այս սուրբ նպատակին միշտ փափաքող պահելու համար, պէտք է իւրաքանչիւր կտակողի բաղձանքներն ամենայն ճշտութեամբ կէտ առ կէտ կատարելն նախրական պարտականութիւն համարել:

Նոյա Քրիստոնէական Սուրբ հաւատոյ և բարեպաշտական օրինակելի ըղձայմամբ ի փոխարէն իւրեանց նուէրին խնդրած հոգեւոր աղօթքներն ժամանակին անվրէպ մատուցանելու համար Ազգային Պատրիարքարանի կողմանէ մեծ հսկողութիւն պէտք է լինի և պաշտօնապէս ծանուցուի օրաւուր ի գիտութիւն ժողովրդեան: Եւ որովհետեւ սոյն առաքինական զգացումը ժողովրդեան սրտին զարթուցանող գլխաւորապէս Քահանայն է, ուստի պէտք է որ նոյա ևս իրաւունքն անտես չառնուի. և միշտ քաջալերութիւն յայսմ մասի:

Այս մասին նկատելի գլխաւոր կէտն մէկն ալ այս է թէ շինուած կտակագիրերն պէտք է անպատճառ բուն օրինաց տեղական կառավարութեան կարգադրուած ըլլան, որպէսզի ապագային մէջ, զանազան դժուարութեանց և արգելքներու չբաղխին, ինչպէս որ մինչեւ ցարդ տասնէն աւելի կտակներու ջնջումը տեսած ենք նոյն իսկ մեր աչօք:

ԴԱՍՔ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ

Ը. Որքան որ ըմբռնելու կարողութիւն ունիմք, մեզ այնպէս կը թուի թէ Քահանայագործութիւնն ամենէն կարեւոր և բարձր դիրքն ունի ազգային բարոյական կեանքին մէջ: Քահանայն այն աստիճան պատկառելի պիտի լինի, որ կարենայ ազդեցութիւն ունենալ այր և կնոջ վրայ, նոյա մէջ տեղի գտած անհամաձայնութիւնն բառնալու և յորդորել զնոսա որ Քրիստոնէավայել պարկեշտութեամբ կենցաղավարին, ձախորդութեանց մէջ համբերող ըլլան, իրենց եկեղեցին յարեւալ մնան և իրենց մատաղ զաւակներն ի նոյն կրթեն. պէտք է մխիթարէն զնոսա իրենց հիւանդութեան մէջ և զանոնք մասնաւոր բարերար անձանց պաշտպանութեանը և գթութեանը յանձնարարեն եթէ պէտքն զգացուի, և այլն և այլն և այլն:

Ուստի այս բարեմտութեամբ օժտեալ Քահանայներ ունենալու համար ամէն ճիգ ի գործ դնելու է, որպէս զի մասնաւոր խնամօք պատրաստուին և

կրթութիւն Բաղնայարքը. անպատճառ բայ ի իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գիտութենէ, նաեւ հմուտ ըլլան բառ կարելոյն առողջաբանական և բժշկական գէթ նախնական կանոնաց. անբասիր անցեալ մը ունենան. վերջապէս այն ամեն բարեմասնութիւնք որք կը պահանջուին Բաղնայարքէ մը առաջի Եկեղեցական օրինաց, կատարելապէս ունենան. և վստահութեան արժանի ըլլալու համար նաև փորձառական տարիքի հասած ըլլան։ Թերեւս ոմանք ծիծաղին մեր այսքան երկար և խիստ պահանջման համար ի մասին քահանայութեան. բայց մենք կարող ենք զիրենք վստահացնելու և հաւնելու որ Քրիստոնէական շրջանակին մէջ ոչ ոք այնքան ազդեցութիւն կարէ ներգործել ժողովրդեան ամէն տեսակ բարուց ու վարուց վրայ, որքան պատկառելի ՏԷՐ ՀԱՅՐԸ։ Քննեցէ՛ք և տեսէ՛ք Հռովմէական կամ Յունաց քահանայից առանձնած և կատարած դերը, իրենց ժողովրդեան մէջ։ Նոյն իսկ մեր ազգին մէջ պատկառելի հոգեւորականաց և հասարակութեան առջեւ նշանաւորութեան 'ունեցող, Հնդկաստանի Տ. Յովհաննէսի, Տաճ... Տ. Գէորգ Արծրունւոյ, Մկրեանի, Ռուսահայոց Պապ...եանի, Սուքեանի և այլ պատուարժան քահանայից դերերը բաղդատեցէ՛ք միւս քահանայից հետ և խմացէ՛ք։

Բաղնայից իրենց ներկայ անկեալ վիճակէն բարձրանալու և ազնուանալու գլխաւոր միջոցներէ մին ևս, ազգայնի միջտ ժողովրդեան ձեռքը նայելու փոխանակ, պէտք է ամէն միջոց ի գործ դնել, որպէս զի թոշակաւոր լինին, և իբր արհեստաւոր, գիշեր ցերեկ նոյն իսկ աղօթած ժամանակնին անգամ, օրական ապրուստ ճարելու համար հարանիք, կնունք, ... և մեռել երազելու, իրենց պաշտօնի և կոչման համաձայն, իրենց հօտը մնածէն և հետեւելն նայա։

(Շարունակելի)

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վեհափառ Սուլթանի հրամանաւ, Նիկոմիդիոյ կառավարչութեան կողմանէ ձարտարապետներ ղրկուած են Արմաշ, որպէս զի այրեցեալ վանքին վնասն և ընդհանուր ծախքին գումարն տեղեկացրեն, և այդ՝ գումարն՝ որ 8000 ոսկւոյ չափ լինել կը կարծուի, պիտի նուիրուի Նորին Կայսերական Վեհափառութեան անձնական գանձէն, ըստ խնդրանաց Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր։

—Ըստ փափաքանաց Սամսոնի ազգայնոց այն վիճակը միացուած է այսուհետեւ Տրապիզոնի վիճակին, Ազգ. Պատրիարքարանի որոշմամբ։

—Ըստ որոշման խառն ժողովոյ, Ղալաթիոյ Քարոզիչ Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. Վարդապետ Այվազեան Իզմիր պիտի դնայ, որպէս զի Տեղւոյն Գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կազմութիւնը վաւերացնելով Նոր Առաջնորդի ընտրութեան ձեռնարկէ։

Նեղսի փափաքն է Ա. ընտրելի առաջարկել Իզմիրի ազնիւ ժողովրդեան համար գերյին Սրբազնութիւն Գեր. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նարպէյեան։

—Նոյնպէս ըստ որոշման խառն ժողովո ընտրելեաց ցանկ մը ղրկուած է ի Տիգրանակերտ, յանուն Ալլահվերտեան Տ. Գրիգորիս, Մարկոսեան Տ. Մամբրէ Եպիսկոպոսաց և Տ. Վահան վարդապետի Յակոբեան։

Տիգրանակերտի համար ևս Նեղսի փափաքն է Ա. ընտրելի առաջարկել գերյին Սրբազնութիւն Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Ալէաթճեան։

—Օրս. Սուլթանի ինդատ Ազգ. Պատրիարքարանի ծախուց նուիրեալ 1000 ոսկւոյ գումարն, հինգշաբթի օր յանձնուեցաւ։

—Վսեմ. Մարկոս Պէյ Մարկոսեան, որ իր կառավարութեան կողմանէ Աղեքսանդրիոյ Զարմական Հիւպատոս անուանեալ է. բուռական օրէ ի վեր եկած և հաստատուած է յիւր պաշտօնատեղին։

ՏԵՂԱԿԱՆ

Բարձր. Խտիվի երկու որդիք Աբբաս պէյ և Մուհամմէտ Ալի պէյ, Թէրեզիանոմի Ակադեմիոյ մէջ իրենց ամավերջի քննութիւններն խիստ մեծ յաջողութեամբ անցուցած են։։

—Գահիրէ առնուած լուր համաձայն՝ Աղեքսանդրիոյ նաւահանգստի անցքերն գիւրացնելու համար, նոր ձեռնարկներ կ'ըլլան։

Տեղական կառավարութիւնն Եւրոպայի մէջ այս տեսակ աշխատութիւններ առանձնացներ կ'հրաւիրէ, և ի մօտոյ այս գործի համար մասնախումբ մը պիտի կազմուի։

Ինչպէս յայտնի է անցալոյ՝ խիստ օգտակար ձեռնարկ մ'է այս որ շատ ժամանակէ ի վեր կ'զբաղեցնէր Կառավարութեան ծրագիրներն. ուրախ ենք որ Կառավարութիւնն կ'խորհի դարձեալ մէջ սկսել այս գործոյն, որ մեծ դիւրութիւն մը պիտի ընծայէ փոխառականութեան։

—Անցեալ ուրբաթ օր տեղի ունեցաւ Գահիրէի Ջրոյ Ընկերութեան բաժնետերաց տարեկան ժողովը։

Բաժնետերաց մեծագոյն մասն ներկայ էին այն ժողովին։

Տարեկան Տեղեկագրոյ ընթերցումէն յետոյ Տնօրէնութեան նկատմամբ մեծ բանավէճ մը ծագեցաւ երկու խմբոց մէջ։ Մին՝ Վարչական պատասխանատու կուզէր ձանչնալ, հաշուական սխալի մը, որով ընկերութիւնն 800.000 Ֆրանքի վնասուած եղած էր, և անգործածելի մեքենայի մը պատճառաւ վնասուց համար։

Սակայն միւս խումբն որ մեծամասնութիւնն կ'կազմէր, տար հակառակն ընդունեց վերջնական պատասխանատու չը ճանչնալով, բաւ որում եղած հաշուական սխալն տոմարակալին կը վերաբերի, և մեքենային անգործածելիութեան թերութիւնն գործաւորաց կը պատկանի։

Ըստ այսօրիկ ծագումը պակասեցուցած է արժեթղթոց գինն 5 անգղ. ոսկւոյ. (առաջ 10 անգղ. ոսկի կ'արժէին)։ այս եղած է պատճառ աւելի դիւրամատչելի ընելու համար փոքրիկ քաղկներու, և այս ամթուէլ ծախքն պիտի հասնի 15.000 Ֆրանքաց։

Հետեւաբար հին արժէթղթեր ունեցողներն պարտին ընկերութեան գիտելով կրկին պահանջել։

Վարչական խորհուրդն կազմուած է վերստին՝ հետեւեալ անձնաւորութիւններէ.

Ն. Վ. Նուպար փաշա, Պօղոս փաշա Նուպար, Մ. Պռնթըրօն, Մ. Պայէօլէ և Մ. Բիլս Պէյ։

—Մէհալլա-էլ-Քէպիրի պատրաստեալ բամպակի վաճառքն հետեւեալը եղած է։

1886 ին	30,036	անգ.	ոսկի
1887 ին	26,005	»	»
1888 ին	21,367	»	»

—Ի Սաֆթ Մինաշ (Պէնի-Սուէֆ) երկուշաբթիներու մէջ ծագած կռուոյ մը արդիւնքը, մին հրացանի հարուած մը կուտայ իւր հակառակորդին, որ հիւանդանոց կ'փոխադրուի։ Մարդասպանն ձերբակալուած է։

—Էլ-Ալիշէն կ'գրեն եղ Գահիրա լրագրոյն թէ՝ նոյն քաղաքին մէջ դեղին ջերմի հիւանդութիւնն ծագած է, և այս պատճառաւ Առողջապահական ժողովն հանդիսած է Մուհամմէտ Էֆէնտի Հասան անուն բժիշկն, հիւանդութեան առջեւն առնելու համար հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնելու։

—Անցեալ ուրբաթէն սկսեալ երեք աւուրց փոթորիկն Պէյրութի կողմերու հեռագրական գծերն կտրելով, երկուշաբթի օրէն ի վեր Տաճկաստանէն հեռագիր առնուած չէ Եգիպտական ճամբով։

—Շէյխի փաշա, Տոյիրէի խաստի տեօրէնն քաղաք իջաւ Քաֆր-էլ-Թէյի պալատն այցելելու և կարեւոր նորոգութիւններն ընելու համար, ի պատրաստութիւն բարձր. Խտիվի ամառանոց իջնելու։

—Մէհալլա-էլ-Քէպիրէն եղ Ահրամ լրագրին կ'գրեն հետեւեալն.

«Փափաքելի է որ Կառավարութիւնն բարեհաճի ուշադրութեան առնուլ մեր գիւղի կէխերն, և ուղղել զանոնք, վասնզի տարը վաճառականներէն ինն կէսը կէխեր կ'գործածեն»։

—Տոյիրէի Շէլէտիէյի պաշտօնեաներէն մին անցեալ օր ամայի ճամբէ մը անցած պահուն յանկարծ գող մը իւր վրայ յարձակելով զինքն գետին կը տապալէ և իր վերայ գտնուած ամբողջ դրամն կ'յափշտակէ, որ կը բաղկանայ 194 Եգիպտական 118 Անգղիական և 21 Գաղղիական ոսկիէ։

—Մ. ժոզ. Տըլաման Գաղղիացի, անուանի-փաստաբան, որ 40-օրէ ի վեր բանտը կ'գտնուէր, յանկարծական մահուամբ վախճանեցաւ չարաթ գիշեր։

Սա մասնաւորապէս եկած էր Եգիպտական Կառավարութեան դէմ Պրավէի ժառանգութեան դատը պաշտպանելու համար, որ 200.000 եգիպ. ոսկւոյ գումարով մը կ'յանգի։

Իւր մարմինն առժամապէս պահուած է գերեզմանատան մէջ, մինչեւ որ կարելի ըլլայ փոխադրել ի Գաղլիա։

ԹԵՐԹՕՆ ՆԵՂՈՍԻ

)(5)(

ՀԱԶԱՐ ԵՒ ՄԷԿ ԵՐԱԶՆԵՐ

Գրեց ՇԱՀԷՆ

Դ.

ՆԻՐՎԱՆԱ. — ԶԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նուբանեան Պուտտային Ազգեցութիւնն կ'ընթեռնուի. դիմակին ու դիմակաւորին ազդեցութիւնն էր կարծես. և որչա՜փ կ'ատեմ ծեր-դիմակն. քանի՜ կ'պաշտեմ ծերունին։

Հազիւ կարող եղայ Նիրվանա՛ին հասնելու. ու աչերուս փականքն ծանրացան . . . փակուեցան։

Կամուրջին վերայ կեցած, կարծ ի ձեռին պղտոր ջրի մէջ ձուկ որսալու զբաղած էի. ձկներն անդադար կ'յափշտակէին այն որդերը զորս խնամով կարթիս ծայրն կ'հագցնէի։

Այս առաւօտէն ի վեր կռչկռտամ, առանց տարին այրեց ու մկկեց գլմքս, առկայն ոչինչ ունիմ. և ի՛նչ պիտի ըսեն մարդիկ երբ ձեռնունայն վերադառնամ, ի՛նչ ամօթ. ո՛չ, եթէ երբեք ոչինչ որսամ, չ'պիտի դառնամ ի տուն. ի՛նչ ամօթ։

Ինքնիրենս կ'մտածեմ թէ՝ արդեօք որդե՞րն են որ կ'մտնեն կարթս . . . ։

Որչա՜փ դ'ժբաղդ եմ. օր մի այսպէս ձկնորսութեան ելնել և անյաջո՛ղ վերջացնել, մինչդեռ 3-4 տարի յառաջ հրատարակած ընդարձակ հատոր . . գիրքս այնչա՜փ յաջողութեամբ քշուեցաւ միայն անունին համար, [մի՛ միայն]։

Ի՞նչ մարդս չ'յաջողիր յաւէտ յանելոյն . . եթէ դ'ժբաղդութիւնն երբեմնակի չ'այցելէ՝ երջանկութեան յարդն կ'նուազի։

Բայց ինչ յարաբերութիւն ունի այս մտածումս ձկնորսութեան հետ. — Ջե՛մ գիտեր։

Չ'է՞ մի որ մարդ մտածումով կ'ըսպալի երբ պարապոյ ժամերն ունի, կամ երբ իւր ներկայ գործն չ'զբաղեցներ իւր միտքն. կոչկոկարը երբեմն մեքենադրութեան վերայ չ'խորհի՞ր, քահանայն չ'՞յիշեր իւր երիտասարդ ալոց հեշտութիւններն. կուսակրօնն չ'մտածեր մերթ աշխարհային վայելքներն ու ազատութիւններ. և այլն։

Երեւակայութիւնը չ'դադրիր, քանի որ ըղեղն կ'գործէ, այսպէս և ես ձկնորսութեան միջոցին, անյաջողութեանս առթած յուսահատութեանս յաղթած, կամուրջին վանդակապատին վերայ կխամ չափ ծռած, գետին պղտոր ջուրը դիտելով կ'երեւակայէի նախորդ յաջողութիւններս. և երբեմն երբեմն ուշադրութիւնս կ'դարձնէի կարթիս վերայ, որ ամենայն հանդարտութեամբ կախուած էր ջրին մէջ։

Վերջապէս ինչ ընել պէտք էր, ի՞նչ միջոց ձարել հարկ էր. այս գործն ճեղխեակութեան մը չ'նմանիր որ լարլրս մէջ ձոխ ծանուցումներ հրատարակէի. կամ գրքին անունն նիւթին չ'նմանցնելով, առատապէս վաճառէի . . . ինչ ընեմ ինչ ընեմ, և ճար մի չեմ կարող գտնել. բոլորովին կ'յուսահատիմ. և կ'մտածեմ ինքնին թէ՝ ձուկ որսալու համար բաւական վարժութիւն ունենալ հարկ էր, մինչդեռ հեղինակութիւն մը առնոյ կերպով բխելու համար՝ խաբեութիւն։ Եւ որքա՛ն դժուարին գործ է խաբել ձկներն . . . ։

Այլ ևս յոյս չ'կայ պէտք է քաշել կարթըն. ուսանել արհեստն և այնպէս գործել. ու կ'սկսիմ քաշել. սակայն արգելուած է կարթն, քարի մը խրած է գուցէ. մէկ քանի շարժումներ կ'ընեմ, անօգուտ անհնար. կարթն կ'յամառի կ'մնայ, բոլորովին կ'զայրանամ այս վերջին դժբաղդութեան վերայ, և կ'սկսիմ բոլոր ուժովս քաշել, երբ կ'կարի նա և կկյնամ կռնակի վերայ։

* * *

Այս շարժումս կ'զարթուցանէ զիս. կը յուշարկիմ. կ'դիտեմ չուրջս, և կ'տեսնեմ գրկացս մէջ — Նիրվանա՛։

[Շարունակելի]

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսոյ Թիւրք լրագիրներ կլսեն թէ՝ ի Գաղատիա բ՛ա՛նող Թիւրք կին մը չորս զաւակներ ծնած է այս վերջին օրերս որոնցմէ երկուքն մեռեր են ։

—Զմիւռնիոյ Լա Ռէֆօրմ լրագրի մէջ կ՚կարդանք հետեւեալն.

«Նէօյօղոս կ՚ըսէ թէ Յունական կառավարութիւնն մտադիր է Օսմանեան մեծազգի պաշտօնէից պատուանշաններ շնորհելու ։ Այս արժանաւոր անձնաւորութեանց մէջ կ՚գտնուի նաեւ Ն. Վ. Յակոբ փաշա, որ պիտի ստանայ Փրկչի ասպետներին մեծ ժապաւէնը ։»

—Դարձեալ նոյն լրագրէն կ՚քաղենք հետեւեալը.

Վերջերս երկու մեծ թնդանօթներ ղըրկուած են ի Աէվաստոպոլ, Աղեօզ պատերազմանաւուն համար։ Ասոնցմէ մէն մին 50 թօնօ կ՚կշռէ, եւ մէ՛կ ու կ՚ս թօնօ ծանրութեամբ ռումբեր պիտի արձակէ ։

Այս առաջին կարգերն, իրենց ծանրութեան հակառակ՝ երկու անձինք պիտի կրնան գործածել ։

Բարիզ 17 փետր.

—Հաւանական է որ հանրապետական խորհուրդն բաղկանայ հետեւեալներէ. Մ. Մէլին, Նախագահ խորհրդոյ, Վարչապետ Հողագործութեան. Մ. տը Ֆռէյսինէ, Արտաքին գործոց։ Մ. Ֆլոքէ Գանձային։ Մ. Գլօ, Արդարութեան։ Մ. Պարպէյ, Ծովային. եւ Մ. Բէռլէ, Հանրային Կրթութեան։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՆԵՂՈՍԻ

Առ Յ. Զ.

Ազնիւ Բարեկամդ իմ.

Գէթ մի քանի օրուան համար կարծեցի մոռնալ պաշտօնդ և նախագահական կենաց անդորրութիւնը վայելել. բայց պիտի զարմանաս երբ ըսեմ թէ այն լուռ ու մենաւոր վայրեր՝ ուր բնութիւնն իր խոկութեամբ ներկայ է՝ աւելի քան ոչինչ յուսահատական թատր մը կը ներկայացնեն. մեզ համար, բարեկամ համեմատական կենաց մէջ միայն կարելի է ապրիլ, ուստի մի նախանձիր գիւղային կեանքի, անտանելի է այն իր պարզութեան՝ ու թերեւս մաճարեր՝ իր միօրինակութեան մէջ . . . ։

Նամակդ խիստ համառօտ էր, բայց հատոր մը գրքի կըր յառաջարան ծառայելու բնութեամբ օժտեալ՝ անոր մէջ երկու գիւղակներ կան, մարդն ու էշը, որոնց համար երկու հատորներ կրնայի լեցնել եթէ . . . ո՛չ, ե՞րբ արդեօք պիտի ազատինք թէութիւններէ ։

Դու մեծ լինել կը փափաքիս, չեմ մեղադրեր այդ խղճը, եթէ փառասիրութիւնը վերցնենք մարդկային սրտէնդ կ՚ոչնչանայ, "Նապոլէոնի խաչն անդամ փառասիրութեան հետեւանք էր", ըսած է մեծ իմաստակ մը ։

Փառասիրութիւն. թերեւս այս չ՚լինի բառն հաւասարիմ թարգման քու սրտի. եթէ այս այսպէս է, ինչո՞ւ ուրեմն կը բաղձաս մեծ լինել, և կամ մեծութեան վրայ կ՚ոքանչանաս, կը ծիծաղիս. այնպէս չէ՞, և միտքովդ կ՚ըսես, "ո՞վ հասա կը փափաքի փոքրութեան", . . . ։

Դու կը ծնրադրես Մէհմէտ Ալիի առջեւ, ես պաղ արիւնով կը նայիմ այն ցուրտ՝ արձանին որ յանդուգն բայց յաջողակ անձնաւորութեան մը յիշատակարանն է ։

Ստոյգ է որ "Պատերազմի դաշտին վըրայ յաղթանակը տանող զօրավարն է ամենէ մեծ Աստուածը", (*) բայց այդ Աստուածը համեմատաբար փիլիսոփայ Աստուծոյն խիստ փոքր է, ըստ որում եսութեան անձնաւորութիւնն է նա, և ինչ որ փոքր է իր կեանքն ալ կարճ է ։

Աշխարհակալներու իշխանն է Մակեդոնացին, բայց ո՞ւր է անոր արձանն նոյն խոկ իր ձեռակերտին՝ Աղէքսանդրիայի մէջ, կը տեսնես՞ ինչպէ՞ս մոռցուած է, կը տեսնե՞ս նաեւ ի՞նչպիսի ժամանակի մէջ կ՚ապրինք որ հռչակաւոր Գաւգամէլին մեծն Աղէքսանդրի գլխու գործոցին մէջ կը կանգնի։ Եթէ մեծ ախոյեան տըւած է աշխարհ Աղէքսանդրի, դուն ալ անշուշտ կը հաւատաս ինծի հետ որ այդ ախոյեան նորա աշխարհակալութեան վարձը չէ. այլ իր վեհանձնութեան գինը . . . պատմութիւնը ծանօթ է ամենուս. Աղէքսանդր զարկաւ, նուաճեց, բայց իր պարտեալները պատուել գիտցաւ. գրութիւն մը՝ որ ցարդ կը տեւէ և մեծ ազգերու մեծութեան տարրը կը ձեւանայ. օրինակ Ֆրանսացիին Ալժէրին և Անգլիացիին Հնդկաստանը. այն երկու նուաճեալ երկիրներու բնակիչք իրենց ազգային ու տոհմային խառն անվթար պահած են։ Ո՞ւր են Լէնկթիմուրներ, Ճէնկիզխաններ են. անոնք ալ հռչակաւոր աշխարհակալներ էին, անոնք ալ աշխարհը տա՛կն ու վրայ բըրին. բայց պատմութիւնը վկայէ անոնց ամէն պատիւ. փառքի տեղ փոխանա՛կ չինելու անունցին, և աւերիչ մը ըսա իրենեան պիտի աւերի:

Ո՛վ է ուրեմն մեծը.—նա՝ որ գիտէ ընկերութեան օգտակար լինել։ Ի՞նչ է մարդ կը հարցնես, և ես չ՚եմ յապաղեր պատասխանելու.—մարդ նոյն խոկ պարտաւորութիւնն է, և ի՛նչ կը նշանակէ պարտաւորութիւն.—մինչեւ խոկ զոհուիլ չինելու համար։ Ցխուս աշխարհներ գրաւեցի. հազար ի՞նչ ըլլալ մեծնալու համար, խօսեցաւ միայն, "երկինք և երկիր անցցեն և բանք իմ մի՛ անցցեն", կը գոչէր. ինչո՞ւ անցնին. սէր և ճշմարտութիւն քարոզեց, միթէ անոնք կը մեռնի՞ն:

Ոչ մի աշխարհակալի նուաճում անմահացած չ՚է, և գործ մը որ անցող է այսօր, անոր հեղինակն ալ անուն չ՚ունի. մեծ և հետեւաբար անմահ են անոնք՝ որ խղճի և պարտաւորութեան՝ ազնիւ մարդկային երջանկութեան և լուսաւորութեան՝ սահմանները գծեցին, սկզբունքը հիմնեցին, ընդլայնեցին, տարածեցին։ Անմահը նա է՝ որուն գործն ու հեղինակութիւնն է ընկերութեան կեանքն ու փառքը. Վոլթէր. մեծն Աղեքսանդրէն շատ աւելի մեծ ու վեր կը դասէ Նէօթօնը, այս փիլիսոփայն ոչ միայն իր ժողովուրդին՝ որու կը պատկանէր ինք, այլ և ամբողջ մարդկային ընկերութեան ծառայեց առանց սակայն աշխարհներ գրաւելու. և միթէ աշխարհակալներու յաղթանակն առէկ միակ անձի մը, գիտունի մը գործը չ՚է՞. Ֆրանսայի դէմ Գերմանիոյ տարած վերջին փառաւոր յաղթանակը միթէ Գանթի ուսերուն վըրայ չ՚է՞ կանգնած . . . ։

Դու կ՚ոքանչանաս Գաւալլացիին վրայ որ յաջողեցաւ իր ձեռնարկին մէջ. բնական էր այս. «մեծ թագաւորներ չ՚են, այլ յանդուգն գործողներ, որ մեծ բաներ կ՚ընեն» (*) բայց Ֆէյլանը միեւնոյն Ֆէյլանն է միշտ, աղտոտ ու վայրենի:

Ես կը խնկեմ Օգոստոսներու, Ժիւսթինեաններու և Հարուն-էլ-Ռաշիտներու յիշատակներն, որոնք միանգամայն իշխեցին և լոյս սփռեցին. լո՛յս, ա՛յս է մեծութեան և անմահութեան տարրը։

Քոյդ

Կ. Ս.

Ապու-Հումմուս 28 Յունվար 1889.

—Յ. Գ. Գալ անգամ իշուն համար պիտի գրեմ։

(*) Է. Ռընան.

(*) Մօնթէսքիէօ.

ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ

Արի՛ ինձ անգաձ կալ, ա՛յ գիւանա սիրտ,
Հայա սիրէ, ադար սիրէ, ար սիրէ.
Աշխարքս քունն ըլլի, ինչ պիտիս տանի,
Աստուած սիրէ, հողի սիրէ, եար սիրէ։
Էն բանն արա վուր Աստուծու չարքումն է,
Խըրատներըն գրած Հարանց փարքումն է.
Ներեք բան կայ հօգու մարմնու կարգումն է,
Գիր սիրէ, ղալամ սիրէ, դավթար սիրէ։
Էշ՛կ արի սի՛րտ, մի՛ կենա դուն մէ դամաղի,
Հալալ մոկի արա հացի ու աղի,
Հէնց բան արա՛ մարթ վըրէդ չը ծիծաղի,
Խըրատ սիրէ, սաբըր սիրէ, չար սիրէ։
Հըմպարտութիւն չանի՛ս դուր դուքաս Տէրէդ,
Խօնարութին արա կանց քեզ տէվէրէդ,
Աստուած դիփունանցըն մին հօղի երէտ,
Աղքատ սիրէ, ղօնաղ սիրէ, տար սիրէ։
Սայա՛թ-Նովա, Դընէ՛կ քեզ թէ է՛ս անիս,
Հօգուտ խօթրի մարմնուդ ունըրը կէս անիս.
Թէ գ՚ուզիս վուր դ աստատան չը տեսանիս,
Վանք սիրէ, անապատ սիրէ, քար սիրէ։

ՎԻՐՈՅԻՇԵԱԼ ՇԻՐԻՆ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻՄ ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Էշ՛ ինձ լաւ ակըռայի հողիս մի՛ մոռծեր,
Ուտել սիրէ խմել սիրէ քուն սիրէ.
Աշխարհս ուրիշ ինչ վայելք ունի,
Խաղալ սիրէ խնդալ սիրէ պար սիրէ.
Գնա՛ անոր ետեւէն որուն աշխարհ կը հետեւի,
Ցօղրակ ունի կախած վզէն պատիւի.
Ներեք բան կայ յայս աշխարհիս պատուելի
Խնձոյք սիրէ ոսկի սիրէ կին սիրէ։
Ականջ մի՛ տար եթէ զքեզ բոլորին
Աւակ ու խրատներով գլխուդ փաթթող պըօրին
Դու յաւէտ կոյս, նայաւ ըսածն է աղօրէն
Օղի սիրէ գինի սիրէ տաւ սիրէ:
Մի՛ վիջանիր քէնէ խեղճին աղքատին.
Այն որ չունի պաճոյճ չորեր ի հագին,
Մի թողուր միշտ քեզ շողոքորթողին ադին
Հարուստ սիրէ պարգեւանք սիրէ փառք սիրէ ։
Երնէկ քեզի Արքիլիքօս թէ կարենաս յաջողել
Մարմնակենցաղ ամէն պէտքիդ ծառայել,
Թէ կամիս կեալ այս դատաստանիս վայել
Ապրանք սիրէ, քաղաք սիրէ. չէն սիրէ ։

ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏ ԻՇԽԱՆԸ

Օր մը Ռուսիա քաղաքին Կայսերական պալատին մէջ Գերմանիոյ իշխանաց շատերը ժողոված իրենց երկրին մեծութեանն ու հարստութեանը վրայ կը պարծենային ։

—Մեծապանծ է, ըսաւ Սաքսոնիոյ Թագաւորը՝ իմ տէրութիւնս, իր կորովի ըընակչօքն ու լեռներովը յորս արծաթի հանքերը կը ճաճանչեն ։

—Տեսէք, ըսաւ Հռէնոսի Կայսրն. տեսէք սա գեղապուարճ երկիրս, ինչպէ՞ս հովտացը մէջ ոսկեգոյն հասկերը վէտ ի վէտ գեղածուփ կը ծածանին, և բլրակները քաջոգկոյտ այգիներ կը ծածկեն ։

—Մեծամեծ քաղաքներովս ու բազմագանձ վանքերովս կը պարծիմ, կրկնեց անդինն Պաւիէրայի Լուդովիկոս թագաւորը ։

—Իսկ ես, պատասխան տուաւ Վիրթէմպէրկի Էպէրհարտ կոմսը, երկրիս մէջ ոչ արծաթի հանքեր ունիմ, և ոչ մեծամեծ քաղաքներ ։ բայց անգին գանձ մը ունիմ ։ Երկրիս մէջ ո՛ւր որ ալ ըլլայ, նաեւ ծառախիտ անտառաց խորերը՝ կարող եմ աներկիւղ վստահութեամբ գլուխս հպատակացս կուրծքին վրայ դնել և հանգիստ քուն ըլլալ ։

—Այս որ լսեցին մեկալ երեք իշխանները, միաձայն գոչեցին, ո՛ կոմդ Էպէրհարտ. թագաւորաց մէջ ամէնէն հարուստը դուն ես։ Երկիրդ ադամանդ կը բուսցընէ ։

ՕԴԻՆ ՄԷՋԷՆ ՆՈՐԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆՔ

(Շարունակութիւն Տես Թիւ 5րդ)

Փողոցաչափութիւն, կլօրաչափութիւն, ցօղաչափութիւն, ջերմաչափութիւն, սառաչափութիւն, օդաչափութիւն . . .

Խնդրեմ, ախթոռ մը տուէք նստիմ և այնպէս մտիկ ընեմ.

—Այս տէր իմ. բուսաբանութիւն, տունկաբանութիւն, ծառաբանութիւն, անտառաբանութիւն, դաշտաբանութիւն, ձորաբանութիւն, լեռնաբանութիւն.

—Բիչ մը ջուր հրամցնելու շնորհ կ՚ընէ՞ք:

—Այս տէր իմ. հանքաբանութիւն մետաղաբանութիւն, ածխաբանութիւն, կապարաբանութիւն, սա . . .

—Շնորհ ըրէք. ըսէ՛ք որ սըկէ պատուհան մը բանան, նեղութիւն եկաւ վըրաս։

—Այս՛ տէր իմ. կենդանաբանութիւն կովաբանութիւն, ձիաբանութիւն, առանակաբանութիւն, քուռակաբանութիւն, արական և իգական. մարդաբանութիւն, արական և իգական . . .

—Կարծես թէ անօթեցայ։

—Այս տէր իմ. աշխարհագրութիւն բնական, քաղաքական, ուսումնական. տեսական. գործնական . . .

—Հայցական, տրական, բացառական, պարառական, պատմական . . .

Մնացեալներն ալ ես հոլովեմ, թերեւս կոչականին շուտով հասնինք։

—Բայց տէր իմ, ներեցէ՛ք. դեռ ձայնագրութիւն, ուրուագրութիւն, մարմնամարզութիւն, շըմի, ֆիզիք . . .

—Սեւ բխիկ, սարը բխիկ, ճերմակ բխիկ . . . .

—Բայց տէր իմ ի՞նչ պատահեցաւ ձեզ:

—Ոչինչ. խնդրեմ. հաւս մատ մը մընայ, հոգիդ սիրես պ. Տնօրէնապետ այս ո՞րչափ անհամնում գիտութիւն, այս տղաքը ե՞րբ պիտի սորվին և քանի տարիէն պիտի ուսանին այս հաշուածները:

—Տէր իմ ինչո՞ւ կը զարմանաք. եթէ իւրաքանչիւր գիտութենէ մէկ մէկ բան միաքերնին պահեն ահաւասիկ քանի մը տարիէն պիտի տեսնես որ մենք ալ պիտի ունենանք հայ Վիքթօր Հիւկօներ, հայ Շիլլէր, հայ Շէքսբիյր, հայ Տիւմա, հայ Վիրգիլիոս, հայ Կէօթէ, հայ . . .

—Աստուած պահէ ամէնքդ ալ. շատ ճիշտ է և իրաւունք ունիք, քանի որ այս օդային աշխարհին մէջ պիտի ապրիք. այս ուղղութիւնը շատ արդիւնաբեր է. արդեօք կը ներէ՞ Ձեր մեծապատուութիւնը որ մի քանի հարցումներ ուղղեմ աշակերտաց.

—Ազատ էք տէր իմ

—Լաւ. ըսէ՛ տեսնեմ տղաս. քանի Աստուած կայ։

—Մէկ Աստուած։

—Ի՞նչէն գիտես և կը հաւատաս թէ Աստուած կայ։

—Որովհետեւ Վիգթօռ-Հիւկօ մեռած ատենը ըսաւ թէ. Աստուծոյ կը հաւատամ։

—Օ՜ . . . ապրիս տղաս. դու ըսէ տեսնեմ, աշխարհագրութիւնը ի՞նչ կը սորվեցնէ։

—Կը սորվեցնէ թէ՝ գլուխս բարեյուսոյ ո՛ւր կը գտնուի, Ատլանտեան Ովկիանոսը ի՞նչ ընդարձակութիւն ունի, Եւրոպայի մէջ քանի՞ հատ բարձր լեռներ կան, Սահարա անապատին մինչեւ քանի՛ երրորդ մասը գտնուած է, Զինաստանը երկրիս ո՞ր կողմը կ՚իյնայ Հնդկաստանը քանի՛ ընդարձակ նահանգներու կը բաժնուի . . .

—Շատ ապրիս տղաս. արդեօք կըրնա՞ս ինձ ըսել թէ ո՛ր տեղացի ես, ձեր նստած թաղին և փողոցին անունն ի՞նչ է, քանի՞երրորդ թաղապետութեան շրջանակին կը վերաբերիք, ձեր մայրաքաղաքը քանի՞ տարուան հաստատութիւն է, մինչեւ հիմա քանի թագաւորներ նստած են . . . ։

—Ներեցէ՛ք էֆէնտիմ գեւ այդ կողմերը սովրած չենք։

Միթէ ... էհ հասկցայ. դուք խնդրեցէք որ աղօթեմ ձեզ համար ու մեկնիմ սովորեան գեւ չատ տեսնելիք բաներ ունիմ։

—Բայց արդեօք կը ներէ՞ք հարցունելու թէ դուք քահանա՞յ էք. ձեր կերպարանքէն և զգեստներէն չգուշակուիր.

—Ես ալ չգիտէի մինչեւ հիմայ թէ Քահանայ եմ, բայց իմ յօդ ենթէ ես վերջի Պատ. Նախորդ կրօն. ժողովը զիս քահանայ ձեռնադրեր և խնդիր է յաւ բոյցեր ...։

—Ուրեմն կը շնորհաւորեմք. Դուք ալ տարէններ դուք ալ շնորհաւորեցէք միաբերան։

—Շնորհաւոր զուջէ Մեծն Ողիմպոս Շնորհաւոր ասեմք տէր Սարքիսքոս։

—Հայ չարաճճիներ ինչ ալ չատ ծայրը «ոռ»ով բառ գտաք ուշ լինիք. մեզ բարով ..։

(Նոր և կեցցէ)

(Շարունակելի)

ՈՒՍՈՒՄՆ ԲԱՂԱԲԱՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ Բ. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի ՊԷՏՍ ԶԱՐԳԱՑԵԼՈՑ ԵՒ ՆՈՐԸՆԾԱՅԻՑ

(Շար. Տես թիւ 5րդ.)

Այժմ իմ սիրելի աշակերտներս թերեւս մնացած են որ մեր առաջին կարգի Փիտաններով ժամանակ կանցունենք. բայց պէտք է գիտնալ որ առանց օրինակի զաւր, մարդաս գլխին մէջ չը տպաւորիր, հոգ չէ թէ քանի մը ամիս աւելի գլլոց պիտի յաճախեն։

Կարանդէն վերջը Ծնունդ է, առկայն հոգ չէ ան երկու օրին համար 2 փիւտան բաւական է, զի այն օրերը Եկեղեցական տօն ըլլալուն համար մեծ մարդիկներուն վերկեթայի դնալ չվայելեր. միայն եթէ չատ ախորժական է, կարելի է քարթ տը վիզիթով ալ պարտականութիւնը լրացնել, զի այն քանի մը օրերը տէրպապաներուն, լուսարար ապլաներուն և ժամկոչ պապաներուն վիզիթաւի օրն է։

Ծնունդէն ետքը կարգը կուգայ Բարեկենդաններն ... բայց ասոր համար հարկ չէ նեղութիւն կրել. որովհետեւ անէդաւթողի օրերն է, և ամէն բանին հասար կամ բարակը հագցունել փնտռող չկայ. ուստի ամէն տեսակ մասխարութիւն, այսինքն մասխարայի լաթ ալայս է ու կնքղնիքին վայելցնելու. բայց եթէ երեւակը մաշօ մ'է և այն ալ քիւալիք չէ և քարէ կամ մաքէ է, ըռեկոլը ծըլեկոլը աչքէ անցնելու համար պէտք է տօմինօ մը հագնիլ. իսկ եթէ կնքղնիքը ցուցունելու համար է, այն ատեն կանանց դաշը պէտք է հագնիլ տէքօլթէ փիստան անպատճառ որպէս զի ամենայն պըլըծն պըլըխութեամբ և փայլունութեամբ ամենուն բերնին ջուրերը և շողիկները վազցնէ ու ցամքեցնէ. հոգ չէ թէ կլինրը գէր կամ փայլուն չըլլան և անոր համար տէքօլթէն չվայելեր իրենց, ատոնց համար մասնաւոր արհեստներ կան, զորս ժամանակին պիտի սորվեցունեմ։

Իսկ գալով երկի մարդոյ. կամ սեւ պաշտօնական համազգեստ հագնելու են, փայր, ձեռնոցի ճանճիկ, թաւ-

րամանտօլ ջուամըրին քարչալը պօթին և ճերմակ կամ աչըլը սամայի կալռե. և կամ եթէ աւելի ամենուն ուշադրութիւնը հրաւիրել կուզեն, կոտոշով սասանայի կամ ՏՕՆ ԱԼՖՕՆՍԻ ԼՈՒԻ ՔԱԹՈՐԶ և կամ ՖՐԱՆՍՈՒԱ Ա.ի ժամանակակից հագուստով դնալու են, որպէսզի տեսնող մատմներուն կամ մասխարաներուն աչքին մէջ մինայ ամառնային կոյր ճանճերուն պէս, և ինչ ճաչակի տէր ըլլալնին անմիջապէս հասկցուի։

Գանք այժմ Զատկական Տօնին։

Որովհետեւ հաւկիթներն կարմիր կը ներկուին, պէտք է որ և մենք մտանենք ի նոյն. եղանակն ալ ընդհանրապէս գարնանային ըլլալով ամէն տեղ, ֆիստանցուներուն ալ գարնանային տեսակէն սկսելու է, գեղական կղզիական, պարսկական, օդափոխական, նաւահանգստական, լեռնական, դաշտական, ու առօտական, միջօրէական, գիշերական և յաւէնայն ժամու փոփոխական բառ պահանջման հարկի և ճաշակի։

Աստուած կարողութիւն տայ թէ Թանօմաձին ձիերուն, կյաէ առածը Վերջապէս ամիս ուսանողներս. աւելի աղէկ կըլլայ եթէ աղջիկները փոխանակ ուրիչ արհեստ էրիկ փնտռելու մէկ մէկ թուամաթէֆթի կամ մաքիֆամթուայի էրիկ ընտրեն իրենց համար. էրիկ մարդիկ ալ փոխանակ ԱՂՋԻԿ փնտռելու մեծ գրամադրեխով մէկ մէկ էրիկ փնտրողներ գտնան իրենց համար. հոգ չէ թէ տարիքնին, խելքերնին, փայքերնին, բայքերնին, լեզունին, կրօքնին և այլ ամէն բաներնին անյարմար ըլլան իրարու, բաւական է որ քաղաքակրթական պարտականութեան դէմ մեղանչելու հարկին մէջ չգտնուին

(Շարունակելի)

ՎԱՐԴԵՏՆԵՐՈՒ ՏՕՊՐԱԿԷՆ

Անուանի ապրիս միաս Մարտիրոս աղա, չատ տարիներու համնիս։

—Ես այսօր անուն չունիմ։

—Ինչ ըսել է. օրացոյցը սխա՞լ գրած է. աչառտիկ «Սարգսի զօրավարին և որդւոյն նորա Մարտիրոսին»։

—Ան երկրորդ Մարտիրոսն է ես չեմ։

—Բայց մենք Ս Ստեփանոսին ալ եկանք որ առաջին մարտիրոսն էր, նորէն չընդունեցիր։

—Եղբայր խօսք չես հասկնար. անոնք մէկ օրուան երկու օրուան մարտիրոսներ են, իսկ ես հանապազօրեայ ՄԱՐՏԻՐՈՍ եմ. անոր համար որոշեալ օր չունիմ։

—Հայրիկ. լրագիրներու և այլ գրուածներու մէջ կը կարդանք թէ Անգլիացիները չատ պաղ արիւն են սրտով, ինչո՞ւ համար ժողովուրդը ասոնց կրակոտ անուն կուտայ։

—Տղաս. խմացածդ սուտ չէ, այլ սխալ. Անգլիացիներն ամէն բանի համար Պաղարիւնութեամբ կը խորհին. բայց եթէ գործելու ըլլին, չատ կրակոտ են ու եռանդուն։

—Պ. Դեղագործ. անցեալ օր ինծ ըսիք թէ, մեճիտ մը տուէք և ձեզի նորեւսկ ըմպանելի ջուր մը տամ, որ մաղերնիդ երկարի, ես ալ հաւատալով դնեցի զայն և ամիսէ աւելի է որ կը գործածեմ. բայց դժբաղդաբար փոխանակ մազերս երկնալու աւելի կարճացան։

—Աւելի աղէկ. այդ կը նշանակէ թէ ջուրը աւելի խելքերնուդ վրայ ներգործեր է, քան թէ մազերնուդ վրայ. հետեւաբար ազէրախտ կը գտնուիք եթէ երկու մէճիտ եւս չնուիրէք ինծ։

ՆԵՂՈՍԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Առ Մեծ. Խ. Էֆ. Ք. ի Զմիւռնիա.

Նամակնիդ շնորհակալութեամբ ընդունած եմ և բառ առ բառ պիտի չարունակեմ։

Մեծ. Ռ. Էֆ. Գ. ի Նիկոմիդիա.

—Մեզի վերջնական պատասխան մը ղրկեցէ՛ք։

Մեծ. Հ. Էֆ. Զ. ի Գաղատիա։

—Մեր ալ պարտաւորութեան համաձայն գրեցէք։

Մեծ. Ա. Էֆ. Կ. ի Ադանա։

Նոյն բառ վերոյն։

Մեծ. Ս. Էֆ. Փ. ի Կ. Պօլիս.

—Մեր կողմանէ մասնաւոր յանձնարարութեամբ զալիք բարեկամին հետ կարգադրեցէք կամ վերջացուցէ՛ք ամէն խնդիր։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

47րդ ՏԱՐԻ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Վենետիկոյ Մխիթարեան բազմարդիւն Հարց խմբագրութեամբ հրատարակեալ ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆԻ Ցուցակը որուն ձախ պարունակութեամբ, գեղեցիկ տպագրութիւն, ընտիր թուղթ։

Տարեկան գին՝ 10 Փրանք։

Հասցէն՝ Խմբագր. Բազմավէպ Հանդիսարանի, ի Վենետիկ. — Ս. Ղազար։

VENISE, *Imprimerie Arménienne.*

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ

Վիեննայի Մխիթարեան բազմարդիւն միաբանութեան Վեր. Հարց խմբագրութեամբ կը հրատարակուի ձախ պարունակութեամբ, ընտիր թուղթ և չքնաղ տպագրութիւն, և երբեմն նաև պատկերազարդ։

Տարեկան գինն է ամէն տեղի համար 8 Փրանք.

Բաժանորդագրութեան համար պէտք է գրել,

Առ Խմբագրութիւն Հանդէսի, ՎԻԵՆՆԱ Մխիթարեան Վանք.

A la rédaction de la revue "Hantess" Wienn (Autriche).

ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԷՍ

Կը հրատարակուի 15 օրը մէկ անգամ։

Տարեկան գինն է Կ.Պօլսոյ համ. 40 ղրշ. Գաւառաց համ. 45 ղրշ. Ռուսաստանի համ. 4 րուպլի։

Բաժանորդագրութեան համար պէտք է գրել հետեւեալ հասցէիւ.

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Հրատարակիչ Ծաղիկ Մանկանց Հանդէսի. Կ.Պօլիս Էսքի Զափթիյէ ճատտէսի, 63.

Պէրպէրեան Էֆէնտի և իւր Բարատատան Մանկանցն եօթն տարիներէ ի վեր ընթերցասէր ազգայնոց ծանօթ լինելով, մեր կողմանէ ո՛ և է յանձնարարութեան կարօտութիւն չունի։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ Տ. ՄՈՄՃԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱՏԱՆ ՓՈՂՈՑ Ցʼ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Կը պատրաստուին՝ Այցատոմս, Էթիքէթ, Հրաւիրագիր, Վաճառականական ամէն տեսակ թուղթեր ամէն լեզուաւ՝ խիստ վայելուչ եւ դիւրամատչելի գներով։

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

LITHOGRAPHIE

D. MOMDJIAN

Rue Télégraphe

Alexandrie

TRAVAUX

en toutes langues

ET en tous genres

CHROMOLITHOGRAPHIE

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Ով որ կուզէ միայն 2 Օսմ. Ոսկի և մէկ Մէճիտի գնով մը փոխարէն կոթէն լաւոյ, ՈՍԿԻ, խիստ սիրուն, ուզղընծայ ժամացոյց մը ստանալ. թող փութայ դիմել գտնուին գրկել Սէլվաճեան վաճառատունն ի Կ. Պօլիս Մահմուտ-փաշա թիւ 244. ուր կը գտնուի նաեւ տարօրինակ աժան գըներով զանազան տեսակ ընտիր ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, որք անյապաղ կ'ղրկուին ամէն երկիր առանց բօնծայի և այլ ծախք պահանջելու։

2—1

[illegible]

ԷՏԻՐՆԷ ՇԱՐԷԳԸ

Թըլպէն խնամքն վճռական եարալածաք, վէ ան տըլը Էտիրնէնին հէյլէտիլ վէ խալիս չօրպալըստ ոլըու վէ մեյդանը օլան զալթլորըն, Զապթիյէ ճատտէսինտէ Շամլը Վէքիլէսի գօրշուըլինտաքի մաղազամըզը թէշրիֆ պույուրաուքլարընտէ հօշնուտ օլաճագլարըր։

Յ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ

ՍԹԱՄՊՕԼ ՖԷՍԻ

Պանտան ադտէմ մալըմ օլտուղու վէճհ ըզրէ, Զապթիյէ ճատտէսինտէ վագը Շամլը Վէքիլէսի գօրշուըլինտաքի մաղազամըզտա Սթամպօլուն էնիյի թօհաֆիյէհ վէ խուրտալըմա ասլըը օլան մալլէրտէն Ֆիրտուխթ խոսուպ, բաղլէ թըլումըշթէրիլէրիմիզի մեմնուն իթմեկլիկ կիպի, պու ալֆա տախի այնի մաջալլէ Սթամպօլուն վէ Էվրօբանըն հէր նէվ սիբրինձի ՖէՍԼէրինտէն սաթըլմաղտա վէ հէր սինիֆ Ֆէս Գալըպլարը պուլունմաղտա օլտուղու իլան օլունուր։

Կ. ԷՐՄԷՔՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ

Ա. ՌՇՏՈՒՆԻ

Imp. Universelle — F. Mizrahi - Alex.